

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 11623

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. I. Pars II. Wien 1794.

1881

P O L E M I C I:

1882

CCCCLXXV.

823 Codex chartaceus germ. Sec. XVI. Folior. 285. 8. continet *Stanislai Hosii* piissimi, doctissimi- que Card. Episcopi *Varmien- sis* a. 1579. defuncti, cui impac- tam in *Jöcheri Lexico Eruditt.* calumniam nemo sanus absque in- dignatione legit, *Dialogum*, ut in edit. *Dilling.* 1559. 8. inscri- bitur, *de Eo, num Calicem Lai- cis, et uxores Sacerdotibus per- mitteri, ac diuina officia uulgari lingua peragi fas sit; germanice*

Codex.

Arator. *Was sagstu lieber Har- page, ist dann dein maynung das man die angenomene vnd durch die authoritet der gantzen kirchen bewertbe vnd für recht gebaltene gewonheit, nemblich &c.*

Codex *πρωτοτυπω* pressius inhae- ret, quod habetur etiam in *Hosii Opp.* omnibus, et nomina- tim edit. *Colon.* 1584. T. I. p. 644.

CCCCLXXVI.

628 Codex chartaceus lat. germ. Sec. XVI. Folior. 146. 4. se- quentia complectitur: I. *Com- mentarium Contra impiam Deo- que inimicam Haereticorum le- gem, quod liceat cuique impune ac sine aliquo impedimento de fide sentire et praedicare ut uelit. Per*

redditum a *Philippo Doberei- ner*, cujus alios labores ad *Cod. DXCVIII.* indicavi. Sed Quaes- tiones hae inter *Aratorem* et *Harpagum* ventilatae, nostroque rursus tempore in scenam mag- no cum pondere missae alium quoque interpretem naetae sunt, cujus Versio prodiit *Dillingae* 1560. 4. cum *mspta* nostra an- num 1559. in fronte et calce praeferat. Ad eas dignoscen- das utriusque initium iuvat con- tendere.

Editio.

Arator. *Harpage, was sagst du? Heltst du dafür, das man ver- werffen vnd verdammen soll die langbergebracht, vnd durch die heilig Christlich Kirchen approbier- te vnd bekrestigte gewonhait, welche will &c.*

Petrum Illicinum J. V. Docto- rem *Canonicum Ecclesiae Olomu- cen.* Praefatio ad *Rudolphum* II. Imp. cui etiam praefens *Exem- plar* oblatum est, incipit: *Quem- admodum principis est prouiden- tissimi, Rudolphe Imperator in- uictissime, unicum Christianae Re- ligionis praesidium, non modo am- plissimis et praestantissimis imperij sui membris sed alijs quoque sub- ditis etiam minimis prospicere at- que opitulari et tanquam Sydus aliquod assistere: ita subditorum est, qui tenuioris etiam sunt for- tunae, suo principi pro uirili sua*

U u 2

in

1883

C O D I C E S

1884

in omnibus prodesse ac inseruire &c. Meminit in hac Praef. alterius Rudolpho oblatis Operis, quod recensui Cod. DCXI. ubi et de Autore quaedam subiunxi, aitque praesentem lucubrationunculam se uertere ad linguam germanicam ex latina uoluisse, ut facilius legere omnes possint. Quodsi haec Versio, ut videtur, ab ipsomet profecta sit, en rarum Exemplum hominis Itali lingua Germanica pro aevo suo perfecte potiti. Praefatio data Olomucij 1572. Opus ipsum inchoat: Tenebrarum princeps ille Satana nostrarum animarum salutis hostis perpetuus &c. et oratione continua evincere nititur, Libertatem circa Sacra quidvis sentiendi Legibus tam divinis, quam humanis repugnare; Adversarios autem jam inde a Wiclefo et Hussu sibi proponit. Fol. 52. p. 2. post Petrum a Soto et Card. Hosium ad suum quoque Librum de Ecclesia Dei a concilio malignantium discernenda adpellat, quem, uti et praesentem et continuo mox subsequiturum typis nunquam excusos fuisse putem.

II. fol. 73. succedit promissa Operis Versio inscripta: *Commentarius Wieder die gottlose ordnung vnd constitution das einem ieden on alle Straff nach seinem willen vnnnd wolgefallen vom glauben zue richten vnnnd Predigen vergönnet vnnnd frey seyn soll.* Praefatio omissa est.

CCCCLXXVII.

Codex chartaceus lat. germ. 629
Sec. XVI. Folior. 136. itidem Rudolpho Imp. oblatus inscribitur: *De uitandis tollendisque haereticorum libris Petri Illicini J. V. Doctoris et Can. Olomucen. libellus latinogermanicus. Anno salutis 1577. Praefatio ad Rudolphum incipit: Quemadmodum in locis editis constructa ac bene munita, uallataeque arces &c. In hac de praesenti foetu: quem libelli supplicis loco ad tuam Maiestatem mittendum existimavi — ut Catholicorum optimorumque Imperatorum, Constantini, Gratiani, Theodosii, Valentiniani, Martiani, Honorij, Friderici, quorum tu principatum tenes, sequaris uestigia, qui haereticorum libros et scripta omnia damnarunt et diligenter perquiri, comburique praeeperunt seuerissimis penis aduersus eos statutis, qui uel occultarent, uel describerent, uel domi conseruarent, uel in sermonibus citarent. In chalcographos et huiusmodi librorum uenditores animaduertendum est, et constituendum, ut nullus ab Episcopis non examinatus liber excudatur: nullus uenalis circumferatur. Liceat etiam Ecclesiae Antistiti ubicunque deprehenderit, auferre: alioqui maior quotidie fiet in sancta religione labes. &c. Atque hoc argumentis omnibus in ipso Libello contendit Autor, in quo et ad Librum suum de discernenda Dei Ecclesia se rursus refert,*